

N:o 108.

Af Herrar S. Ribbing och Olof Larsson: Om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående reorganisation af de civila embetsverken.

Om det i allmänhet må anses vara en billig fordran, att den, som framställer motion om ändring i bestående institutioner och anordningar, ock angifver det sätt, hvarpå, enligt hans tanke, dessa förändringar kunna och böra genomföras; så gifvas dock förhållanden, då för undantag från denna regel giltiga skäl torde kunna anföras. Det kan finnas institutioner, med afseende å hvilka enskild motionär kan vara öfvertygad om möjligheten och behofvet af förändring i det bestående, der till och med samma öfvertygelse kan vara ganska vidt utbredd, men dervid, sådant oaktadt, det ändamålsenliga sättet för förändringen förutsätter insigter och erfarenheter om det allmänna, hvilka endast de, som med dettas handhafvande äro i högre grad förtrogna, endast Regering eller vederbörande embetsverk kunna anses ega. I sådana fall, och om motionär för sin uttryckta önskan i öfrigt kan anföras antagliga skäl, må det vara honom tillåtet att väcka förslag om att Riksdagen till Kongl. Maj:t ingår med underdånig anhållan, det Han ville taga i ompröfvande, huruvida ej en förändring må kunna anses lämplig, samt i sådant fall låta utreda det sätt och de medel för dess genomförande, hvilka endast sålunda, fullt ändamålsenligt, stå att finna.

Undertecknade tveka ej att till dylika slags angelägenheter räkna den, beträffande hvilken de härmedelst anhålla att få väcka värdsam motion: förenkling och omorganisation af de civila embetsverken. Motioner i enahanda syfte väcktes, sednast, vid förra årets riksdag i denna Kammare. De skäl, hvilka då för desamma anfördes, voro hufvudsakligen: att meningen om möjligheten af en lämpligare anordning af de civila embetsverken och den civila embetsmannaverksamheten samt af en dermed förenad minskning i statsutgifterna för denna del af statsförvaltningen, mot hvad som nu eger rum, vore så allmän, att redan häri låge ett skäl att, medelst

utredning af frågan och vidtagande derefter af lämpliga åtgärder, visa de skattdragande hvad som *kunde* göras för ett på samma gång ändamålsenligt och sparsamt användande af statens inkomster; att, vidare, den Svenska statsförvaltningens maskineri uppstått och utvecklats sig under förhållanden, som, ej minst i afseende på vidden af dess åligganden, vore helt olika mot nu; att det mer än en gång blifvit erinradt och styrkt, huruledes å ena sidan det arbete i de publika verken, som af de extraordinarie och yngre tjenstemännen förrättas, vore af art att det kunnat verkställas för långt billigare pris och med betydligt mindre användning af krafter, som till viktigare värf kunnat utbildas och användas, å den andra, och hvad som häraf blott vore följt, att när tjenstemännen, efter att på dylika arbeten hafva förnött sin bästa tid och krafter, nå högre platser, dessa ofta nog mest blefve hviloplatser, medan det egentliga arbetet förrättades af andra och oerfarnare; att det såsom faktiskt kunde uppvisas, huruledes lägre embetsman vid ett verk ofta vore taxerad för betydligt högre inkomster af sitt embete, än den, af hvilken, såsom chef, största förmåga, bildning och ansvar med skäl fordrades; ett missförhållande, som ådagalade, att antingen den förra egde öfverflödigt stora, eller den sednare oskäligen små emolument; slutligen att de tidt och ofta förekommande bevekande framställningarna om pension för åldriga tjenstemän eller deras närmaste syntes häntyda på befintliga missförhållanden med löneanordningen.

Undertecknade tveka ej att såsom sina egna upptaga dessa motiver, till hvilka för öfrigt utan svårighet flera skulle kunna läggas; de bifoga nu endast erinran om, huru för oss i detta ögonblick stående, trängande behof af högst betydliga tillökningar i statsutgifterna för det militära ytterligare mana att tillse, huruvida några besparingar i andra grenar må kunna vinnas.

Det tillfälliga Utskott, som vid sistlidne riksdag afgaf Betänkande (N:o 27) öfver då i ämnet väckta motioner, tillstyrkte, efter att hafva i amplaste ordalag vitsordat vigten af förändringars vidtagande i den riktning, motionerna yrkade, aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Majt om vissa åtgärder beträffande de förvaltande embetsverken, egentligen afsedda att förbereda och möjliggöra en indragning af öfverflödiga tjänster, samt dermed följande besparingar; och denna Utskottets framställning blef af Andra Kammarerna gillad (den 25 April).

Deremot afstyrkte det Första Kammarernas tillfälliga Utskott, till hvars behandling Andra Kammarernas i ämnet fattade beslut remitterats, bifall till detsamma (Betänkande N:o 10). Väl hade Andra Kammarernas tillfälliga Utskott visat, hvad ock en af motionärerna i ämnet i sin motion erinrat om, att dessa motioner afsåge mera omfattande förändringar af de civila embetsverken, än de, som i underdånig skrifvelse från Riksdagen år 1868 blifvit begärda, och att sålunda den då aflåtne skrifvelsen ej borde anses lägga hinder i vägen för aflåtande af sådan, som den, hvarom nu hade gjorts framställning. Detta oakadt anför Första Kammarernas Utskott såsom egentligt skäl till sitt afstyrkande just förenämnda omständighet, och då Andra

Kammarens Utskott, med anledning af de afgifna motionerna, såsom nämnt, tillstyrkt skrifvelse med anhållan om vissa angifna åtgärders vidtagande såsom förberedelse för den i motionerna såsom önskvärd uttalade förändringen, synes Första Kammarens Utskott just i beskaffenheten af dessa åtgärder hafva hemtat en anledning till den af Utskottet i dess Betänkande uttalade öfvertygelse, att den af Andra Kammaren beslutade skrifvelsen till sitt innehåll endast berörde eller utgjorde en sida af hvad 1868 års skrifvelse omfattar, hvadan det, under sådana förhållanden, vore mindre lämpligt, att nu ånyo med skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t ingå. Detta Utskottets afstyrkande utlåtande blef af Första Kammaren (den 10 Maj) bifallet.

Då undertecknade nu, icke desto mindre, förnya de motioner, som sistlidne riksdag i ämnet väcktes, och detta hufvudsakligen på samma skäl, hvilka då för desamma anfördes och häröfvan i största korthet blifvit refererade, anse de sig, med anledning af den behandling, samma motioner sistlidne riksdag rönte, för det första höra ånyo erinra derom, att då 1868 års underdåniga skrifvelse uttryckligen angick endast vissa af de civila embetena och embetsverken, de så kallade centrala, samt i afseende på dessa föreslog vissa, bestämdt uttalade förändringar, de sistlidne riksdag väckta motioner, som härmedelst förnyas, afsågo en förändring, i angifven riktning, af de civila embetena och embetsverken öfverhufvud: att alltså föremålen för förenämnda skrifvelse och för den motion, som härmed vördsamt afgifves, *icke* sammanfalla. Och vidare synas erfarenheterna i ifrågavarande hänseende från sista riksdagen, såsom det för det afsedda ändamålets vinnande lämpligaste sätt att gå tillväga, auvisa, att *icke* föreslå några vissa åtgärder för samma ändamål, utan stadna vid underdånig anhållan om en förändring i angifvet allmänt syfte och på allmänna anförda skäl. Med iakttagande åter af båda nu nämnda omständigheter, kan, enligt motionärernes åsigt, deras motion om en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t så mycket mindre, med anledning af 1868 års skrifvelse, anses öfverflödigt eller olämpligt, som, just i samma mån som utredningen af de i sistnämnda skrifvelse berörda frågor fordrar tid och omfattande undersökningar samt fördenskull ännu ej torde vara afslutad, den skrifvelse, hvilken motionärerne härmed vördsamt föreslå, utgör en anledning att, på samma gång med de af 1868 års skrifvelse företagna utredningar och undersökningar, utsträcka dessa till med dem ganska närbeslägtade angelägenheter. Dermed förebygges att, sedan de förstnämnda utredningarne vore afslutade, underdånig anhållan möjligen genast skulle aflätas om företagande af nya utredningar, hvilka till de afslutade stå i så nära sammanhang, att båda, på en gång företagna, skulle medfört långt större besparing af tid och arbete, än om hvardera för sig skulle åvägabringas.

Under förutsättning af det önskvärda deri, att de civila embetsmännen och embetsverken inskränkas till det antal, som för förvaltningen i dess särskilda grenar är af verkligt behof påkalladt, — hvarigenom onödiga utgifter för samma förvaltning undvikas och en användning af krafter och talanger vinnes i andra riktningar, der

båda väl behöfvas; att deremot, och hvad som med det nämnda står i närmaste sammanhang, hvarje embetes funktioner, efter regeln, utöfvas af dess, till detsamma på grund af skicklighet och förtjenst befordrade ordinarie innehafvare, hvarigenom först fullt intresse och konstaterad skicklighet vid utöfningen kan påräknas; att, hvad som af det nyss anförda blir en naturlig följd, extraordinarie och äfven för tarfliga lefnadsanspråk otillräckligt lönade platser i möjligaste måtto inskränkas, — hvarigenom ej ett större antal unga män inlockas på embetsmannabanan, än att de, medan ännu ålder och krafter dertill göra dem dugliga, kunna vinna vidare befordran; men att de embeten, som äro nödiga och finnas, och äro försedda med löneinkomster, hvilka, utan att bereda deras innehafvare öfverflöd, dock äro tillräckliga för dessas bergning, utan fara för att råka i nöd eller behof af biförtjenster, samt möjliggöra någon besparing för deras egen ålderdom och deras familjer; och att dessa löneinkomster någorlunda konsekvent efter de särskilda embetenas natur och på deras innehafvare ställda fordringar i det ena och andra afseendet afpassas, — hvarigenom större och odeladt nit hos embetsmännen sjelfva, hvar på sin plats, kan påräknas samt de lika obehagliga som svårlösta frågorna om rättvist utdelande af pensioner upphöra: få undertecknade altså härmed vördsamt föreslå,

det Riksdagen måtte besluta att i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande om och hvilka förändringar af de civila embetsverken och embetena, eller möjligen indragningar af något eller några bland dem, ledande till besparingar i utgifterna för desamma, till lämpligare proportioners bestämning af de med hvarje embete förenade löneförmåner och inkomster, samt ändamålsenligare anordning af embetsutöfningen inom ifrågavarande gren af statsförvaltningen, som må anses möjliga och af omständigheterna påkallade; samt att Kongl. Maj:t till en kommande Riksdag behagade affåta nådig Proposition i ämnet.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1874.

Olof Larsson,
från Örebro län.

Sigurd Ribbing.